

10 september 2026

Open brief aan staatssecretaris Erkens van LVVN

Betreft: Oproep bescherm de regels die ons water beschermen

Geachte heer Erkens,

De kwaliteit van de Europese en Nederlandse wateren staat onder druk door lozingen vanuit de industrie, de landbouw, de gezondheidszorg, etc.; denk hierbij aan PFAS, pesticiden en medicijnresten. De Nederlandse waterschappen werken met hart en ziel aan het verbeteren van de Nederlandse waterkwaliteit en zetten hiervoor zuiveringstechnieken, inperking van vergunningen en handhaving en toezicht op deze vergunningen in. Dit is nodig voor het behoud van onze gezondheid, de biodiversiteit en het voorkomen van giftige cocktails in onze wateren.

Als eindpunt van verschillende grote rivieren in Europa is Nederland zowel een prachtig Deltagebied als het zogenoemde 'afvoerputje' van Europa. Hoe belangrijk is Europese regelgeving wel niet...

De Europese Commissie legt na het zomerreces het herziene **Omnibus Simplification Food & Feed Safety-pakket** voor aan de EU-lidstaten. Een vereenvoudiging van regelgeving *klinkt goed, maar is niet zonder gevaar*. Als gekozen bestuursleden van de Nederlandse waterschappen maken wij ons grote zorgen over de volgende punten:

1. Nederland verliest grip op de bescherming van zijn eigen waterkwaliteit

Lidstaten krijgen minder ruimte om zelf nieuwe wetenschappelijke inzichten, monitoringgegevens en nationale risico's mee te wegen bij toelatingen en herbeoordelingen van bestrijdingsmiddelen.

2. Schadelijke stoffen blijven langer in gebruik

De opgebruiktermijnen van giftige middelen worden verlengd en de periodieke herbeoordeling van bestrijdingsmiddelen dreigt te verdwijnen, terwijl deze de afgelopen jaren zo noodzakelijk is gebleken. Nadelige gevolgen worden geregeld pas na verloop van tijd zichtbaar.

3. Economische belangen kunnen zwaarder gaan wegen dan gezondheid

Het voorstel verruimt de mogelijkheden om uitzonderingen toe te staan voor verboden stoffen. Economische- en productiebelangen kunnen hierdoor een belangrijkere rol gaan spelen in de afweging ten koste van het gezondheidsbelang. Dit staat op gespannen voet met considerans 24 van Verordening 1107/2009, waarin expliciet is vastgelegd dat de bescherming van de gezondheid van mens, dier en milieu voorrang heeft op verbetering van de plantproductie.

Kortom, **dit pakket maakt de wateropgave nóg moeilijker**. De Nederlandse wateren kampen nu al met een teveel aan schadelijke stoffen. Door droogte, lage waterstanden en afnemende doorstroming worden deze stoffen minder verdund en stijgen de concentraties. Als bestuurders werken wij hard om de problemen door vervuiling en klimaatverandering te kunnen opvangen. Samen met andere overheden, bedrijven en organisaties **investeren we miljarden euro's** om voldoende en schoon water veilig te stellen, ook voor toekomstige generaties. Het is niet uit te leggen dat Europa vervolgens de bescherming tegen nieuwe vervuiling afzwakt.

Alternatieve oplossingen

De wetenschapstoets¹ over het Omnibuspakket (uitgevoerd door WUR en Universiteit Leiden) concludeert dat de voorstellen zoals gepresenteerd niet zullen leiden tot het behalen van de gestelde doelen: *“We zien niet dat de regelgeving zal versimpelen en ook niet dat de plannen zullen leiden tot vermindering van administratieve lasten. De plannen zullen niet leiden tot een gelijk speelveld en zullen niet leiden tot versnelde innovaties en toelatingen.”*

Het rapport geeft als aanbevelingen om:

- periodieke herbeoordeling voor alle stoffen te behouden, maar de werkdruk te verminderen door slimmer te toetsen;
- het voorzorgprincipe van het huidige systeem te behouden, waarbij de bewijslast bij de producenten blijft liggen;
- en ‘*green lanes*’ in te zetten voor efficiënte beoordeling van biocontrols.

Wij erkennen dat onder het Ierse voorzitterschap enkele van de meest vergaande onderdelen van het oorspronkelijke Commissievoorstel zijn afgezwakt. Maar een voorstel dat minder slecht is, hoeft nog niet goed te zijn. Ook het Ierse compromis verlaagt de bescherming van gezondheid, natuur en waterkwaliteit. En het voorstel van Dorffman/Picaro dat in het Europees Parlement ligt, tast deze nóg verder aan.

Als waterschapsbestuurders onderschrijven wij dat er iets moet gebeuren aan trage toelatingsprocedures en dat duurzame en biologische alternatieven sneller beschikbaar moeten komen. Maar hiervoor hoeft de bescherming van mens en milieu niet te worden afgebroken.

Wij doen daarom een dringend beroep op u: spreek u uit tegen het Europese Omnibus Food & Feed Safety-pakket en kies voor echte oplossingen zonder de waterkwaliteit, natuur en gezondheid op het spel te zetten.

Namens de ondertekenende waterschapsbestuurders

En namens de commissieleden

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2026Z08397&did=2026D18869>